

notes.ug

zápisník z Ugandy

Milé čtenářky, milí čtenáři,

tento zpravodaj, který právě čtete z počítače či jiného elektronického zařízení, má za cíl vám přiblížit život v Ugandě a misi neziskové organizace EMOTER - Essential Medical Outreach & Treatment Rescue. Chceme vám představit realitu každodenního ugandského života, tamní floru a faunu, střípky z historie i různé kulturní zvyklosti, se kterými se doma třeba nesetkáte.

EMOTER je neziskovka, která přináší pravidelnou lékařskou péči do odlehlých oblastí v Ugandě, konkrétně do okresu Nebbi. Úvodní číslo zpravodaje vám přinášíme přímo v době našeho prvního letošního výjezdu, který organizujeme s grantovou podporou Ministerstva zahraničních vztahů. Výjezd trvá čtyři dny, během kterých navštívíme čtyři okresy, ošetřujeme, léčíme, očkujeme a vzděláváme.

Věřím, že budu mluvit za celý tým, když řeknu, že jsem neskutečně vděčná, že se nám nejtěžší koronavirové období povedlo překonat a nyní už můžeme zase pomáhat tam, kde je to tak potřeba. Naskočili jsme zpátky do našeho výjezdového rychlíku, takže nás "medicína v džungli" odteď čeká zase jednou měsíčně. Někdy s Lenčinou účastí, někdy kompletně koordinované na dálku – když se chce, tak to jde!

V úvodním čísle našeho zpravodaje bych vám chtěla Ugandu (a poté i samotné Nebbi) načrtnout poměrně zešíroka. Trochu vás tím i nalákat na další díly. Tak snad se to podaří!

Už se do toho dáme, ne?

Za tým EMOTER,

Tamara Foltová
Tamara

Kam že to jezdíme?

Proč se Uganda nazývá Perlou Afriky?

A jakým jazykem v ní mluví?

Pojďme se nejprve seznámit s krajinou, která je středobodem našeho zpravodaje.

Plným názvem Ugandská republika je prezidentská republika nacházející se ve východní Africe. Hlavním městem je Kampala. Sousedí na východě s Keňou, na severu s Jižním Súdánem, na západě s Demokratickou republikou Kongo, na jihozápadě se Rwandou a na jihu s Tanzánií. Když se podíváte na mapu Ugandy, určitě váš pohled zaujme velká modrá plocha – Viktoriino jezero. Co se týče rozlohy, Uganda má 241 548 km² a žije zde

40 milionů lidí. Patří tak mezi nejhustěji zalidněné země Afriky, kde počet obyvatel stále rychle roste.

To jsou všechno čistá fakta, vás ale určitě víc lákají různé zajímavosti!

Samotný název země je odvozen od tradičního království Buganda, jehož součástí je jižní část země včetně hlavního města Kampaly. Takových tradičních království můžeme v Ugandě najít dokonce pět.

Vlajka Ugandy je navzdory četným politickým změnám stejná od svého navržení ugandským ministrem spravedlnosti Gracem Ibingirou v roce 1962. Žluté pruhy znázorňují životodárné sluneční světlo a připomínají, že Ugandou prochází rovník. Červené pruhy představují africký kontinent a jeho lid. Uprostřed vlajky v bílém kruhu je zobrazen národní pták Ugandy – jeřáb královský s červeným hřebínkem.

Uganda nadchla již dříve mnoho lidí. Například Winston Churchill ji v roce 1908 označil “Perlou Afriky”. Místní divoká příroda dokáže uchvátit cestovatele z celého světa, tato přezdívka je tedy stále platná.

„Pro velkolepost, pro rozmanitost tvarů a barev, pro hojnost nebo oslnivé zvířectvo, pro nesmírnou škálu, Uganda je opravdovou Perlou Afriky!“

–Winston Churchill

Pojďme se mrknout i na geografické aspekty země, když jsme toto téma otevřeli. Jak už víte, Uganda je vnitrozemský stát, přesto má ale přístup k vícero velkým vodním plochám. Mezi nimi dominuje Viktoriino jezero, za zmínku stojí ale také Albertovo jezero, Edwardovo jezero a jezero Kyoga. Průměrná nadmořská výška je zde kolem

Jeřáb královský s červeným hřebínkem svým postojem symbolizuje neustálý vývoj vpřed a pokrok země.

1000 m n. m. a převažuje tu tropické podnebí. Klima na jihu, právě kolem Viktoriina jezera, má charakter tropického deštného pralesa s celoročními srážkami. Směrem na sever pak srážek ubývá a postupně se objevují oblasti s obdobími sucha.

Kultuře a životu místních se budeme určitě podrobněji věnovat v dalších číslech zpravodaje, základ bychom si ale měli načrtnout rovnou. Ugandu obývá mnoho etnických skupin, z nichž žádná nemá většinu – mezi nejpočetnějšími, ale můžeme zmínit kmeny Ganda a Karamodžong.

Úředním jazykem se po osamostatnění země stala angličtina. Jazykem s nejvyšším počtem mluvčích ale zůstává luganda, tak se hovoří například v království Buganda, které jsme zmínili už dříve. V dalších oblastech se potom můžete setkat se spoustou rozmanitých kmenových jazyků a nářečí.

Gramotnost Ugandy se pohybuje kolem 60–70 %, znatelné rozdíly jsou samozřejmě mezi hlavním městem a odlehlejšími venkovskými oblastmi. Přístup ke vzdělání místním zamezuje nejen nedostupnost škol v některých oblastech, ale také povinné školné. To je poměrně významným problémem, přihlédneme-li také k tomu, že střední věk obyvatelstva je asi 14 let, což činí z Ugandy zemi s nejmladší populací na světě. Mladších čtrnácti let je totiž téměř polovina tamní populace.

Na závěr úvodního povídání o Ugandě bych si dovolila krátkou vsuvku o jejich rodinném zázemí. Můžeme najít spoustu odlišností mezi naší a jejich zemí a kulturou. Největší rozdíl, který většina cestovatelů udává, je ale právě

Ugand'ané jsou oproti Evropanům zaměřenější na rodinu a svoji komunitu. Běžně lůžka pacientů hlídá i patnáct příbuzných a přátel.

v odlišnosti postavení rodiny a komunity. To můžete nejvíce pocítit třeba v čekárnách lékařů a v nemocnicích. Je naprosto běžné, že u lůžka nemocného stojí třeba patnáct lidí a střídají se, tak aby s chorým neustále někdo byl. Nemusí se jednat ale pouze o rodinné příslušníky, může jít i o další členy komunity. Ta má totiž v Ugandě oproti našim západním zvyklostem mnohem silnější postavení.

Radost z nových bot, hygienických a školních pomůcek a také potravin, které jsme rozdali tamní komunitě.

Okres Nebbi

Pojďme se porozhlédnout po Nebbi, malebné krajině, která se pyšní i svými světovými nej.

Jedná se o okres na severozápadě Ugandy s rozlohou 1953 km², který obývá přibližně 350 000 lidí. Na tuto rozlohu připadají pouhé dvě nemocnice, lékařská péče zde tedy není dostupná tak, jak by být měla. Pro představu například Praha má rozlohu čtvrtinovou a nemocnic zde najdete patnáct.

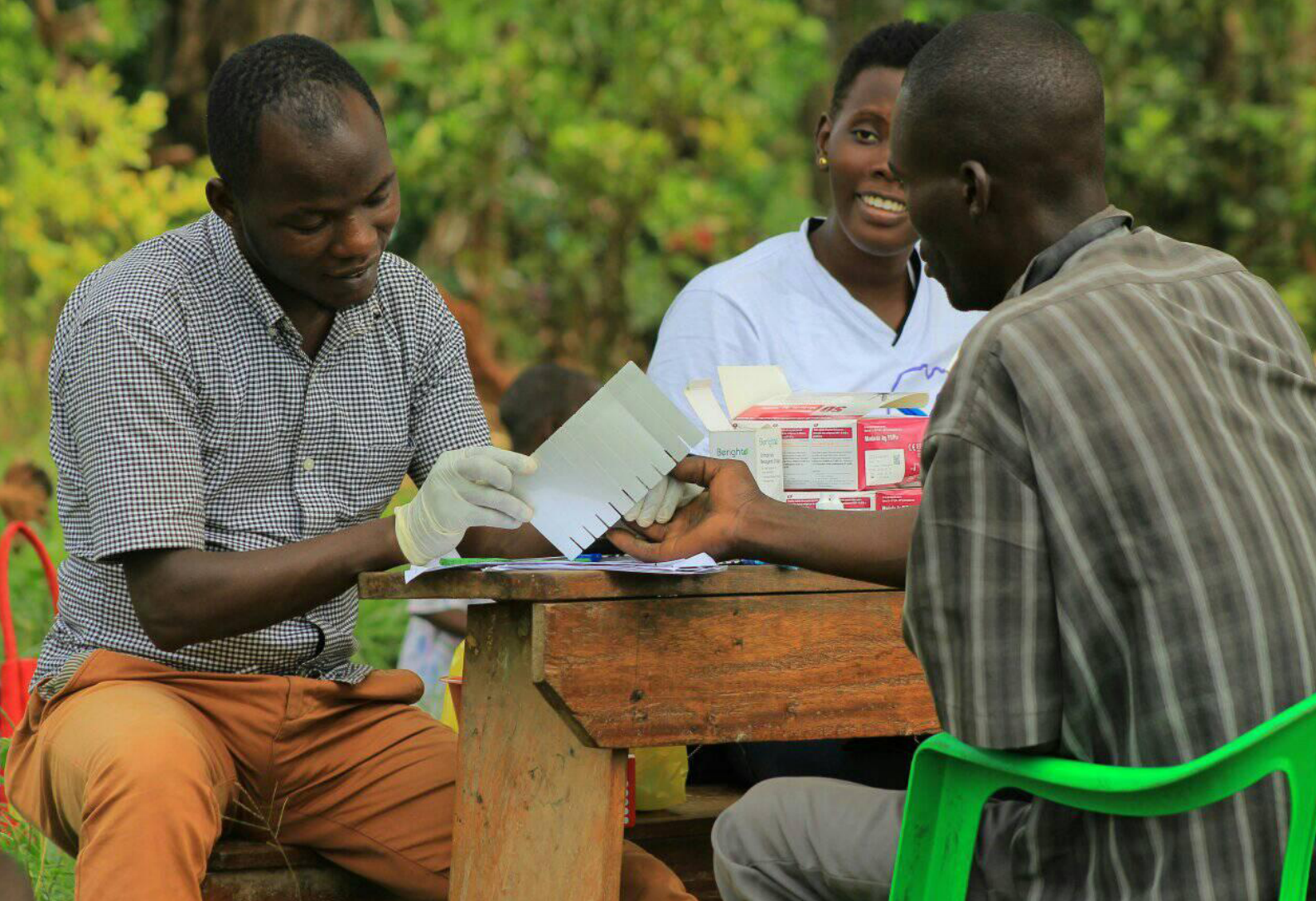
Do Nebbi se dá dostat jedine s přestupem na ugandském letišti Entebbe, přímý let nesežene. Hlavním jazykem je zde Alur. Farmářství je důležitou součástí obživy této komunity, z čehož většina se spotřebuje na domácí úrovni, méně než 40 % se uvádí na trh. Mezi hlavní pěstované plodiny patří bavlna, káva, čirok, proso, batáty, fazole nebo třeba kukuřice.

Domečky typické pro Nebbi

Tamní krajinu nelze nazvat jinak než dechberoucí. Rozsáhlé pláňe na východě se vlnitě zvedají do kopců na západě. V okrese se nachází i vyvýšená planina s přeměněnými horninami s častými průniky granitu. Vláhů zajišťuje především řeka Namrwodhu spolu s pár dalšími přítoky a říčkami.

Je asi jasné, že cestovatelé všeho druhu v této krajině zcela jistě najdou vyžití. Na závěr bych zmínila, že se Nebbi pyšní světově nejmenším kostelem. Svatoštěpáněk na kopci Biku dokáže pojmout maximálně tři lidi, a to včetně kazatele!

Novinky z EMOTERu

Co vše se událo v naší neziskovce? A co česká pobočka? Co vás čeká příště?

A co je nového u nás v neziskovce EMOTER? Jak už jste se dozvěděli na začátku tohoto čísla, podařilo se nám obnovit pravidelnost lékařských výjezdů po vesnicích v Nebbi, ten nejbližší nás čeká v květnu.

Naší ředitelce Lence se během návštěvy Ugandy podařilo spojit s tamním nově zvoleným konzulem a představit mu náš projekt a naši vizi do budoucna. Také

zase o kousek pokročila v dlouhodobě plánované spolupráci s Arcidiecézní charitou. Doufám, že vám brzy budeme moct říct víc!

Ale ani naše česká pobočka nelení. Spuštění zbrusu nového zpravodaje není jediným projektem, na kterém aktuálně pracujeme. Daří se nám dokončovat přípravy edukačního programu do rozhlasu, který

doplní naše portfolio aktivit při výjezdech. Sháníme grantovou podporu s cílem podpořit a zlepšit předporodní a porodní péči těhotných žen v Nebbi. Rozšiřujeme také naši základnu podporovatelů a šíříme tak naši misi zase o něco dál. Nic z toho by ale nebylo možné bez všech členů našeho týmu, kterých stále přibývá, a jejich zapálení do naší vize – za to jsme neuvěřitelně vděční!

Věřím, že vám úvodní číslo zpravodaje notes.ug – zápisník z Ugandy – poskytlo alespoň základní obrázek o Ugandě, okrese Nebbi a neziskovce EMOTER. V dalším čísle, které vychází již 26. dubna, se můžete těšit na mnoho zajímavých informací, tentokrát už pod taktovou Anežky Česalové a Niny Vilčekové!

Pojďte si s námi udělat závěrečný kvíz!

*Libí se vám
naše činnost?
Budeme
rádi, když
přispějete!*

Název republiky Uganda je odvozen od slova Buganda. Čeho je to název?

- a. tradičního ugandského ptactva
- b. tradičního pokrmu na narozeninových oslavách
- c. tradičního království

Jakým jazykem v Ugandě hovoří nejvyšší počet mluvčích?

- a. francouzština
- b. luganda
- c. angličtina

Jaký je střední věk obyvatelstva Ugandy?

- a. 24 let
- b. 14 let
- c. 30 let

Kolik nemocnic zajišťuje okres Nebbi a tamních 350 tisíc obyvatel?

- a. žádná
- b. patnáct
- c. dvě

V Nebbi každého jistě zaujme krásná krajina a safari, jaká stavba ale může také přilákat pozornost cestovatelů?

- a. jeden z nejmenších kostelů na světě
- b. socha lva
- c. rozhledna uprostřed safari

Čím se pyšní lékařské výjezdy organizované neziskovou EMOTER?

- a. svojí pravidelností a bezplatností
- b. spoluprací s místními zdravotníky a autortami
- c. obě možnosti jsou správně

Na druhé číslo jakého zpravodaje se můžete těšit opět 26.4.?

- a. Lonely planet
- b. notes.ug
- c. Deník Agrofert